

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060108

DOM
2019-02-12
Stockholm

Mål nr
P 11812-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-11-20 i mål nr P 4295-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

E.T.

Motpart

Arvika kommun

SAKEN

Detaljplan för ny högstadieskola - YY, YX samt del av XX i Arvika kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen meddelar prövningstillstånd.
 2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom avvisar Mark- och miljööverdomstolen E.T.s överklagande. Mark- och miljödomstolens dom i övrigt står fast.
-

Dok.Id 1478696

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

E.T. har överklagat mark- och miljödomstolens dom och bl.a. anfört att uppförande av en skola i enlighet med detaljplanen inte är lämpligt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen meddelar prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Av allmän tillgängligt kartmaterial framgår att E.T. är bosatt ca 800 m från planområdet. Inte heller i övrigt har det framkommit skäl för att han är berörd av detaljplanen på sådant sätt att talerätt föreligger. Mark- och miljödomstolen skulle därför inte ha tagit upp E.T.s överklagande till prövning. Mark- och miljödomstolens dom ska således ändras på sätt att även E.T.s överklagande ska avvisas. Mark- och miljödomstolens dom i övrigt ska dock stå fast.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Johan Svensson, referent, Christina Ericson och Li Brismo samt tekniska rådet Inga-Lill Segnestam.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-11-20
meddelad i
Vänernsbor

Mål nr P 4295-18

PARTER

Klagande

1. E-L.E.A.

2. G.A.

3. **B.B.O.**

4. E.T.

5. M.W.

Motpart

Arvika kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Arvika kommuns beslut 2018-09-24 i ärende nr KS2016/784-214, se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för ny högstadieskola - YY, YX samt del av XX i
Arvika kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar E-L.E.A.s och G.A.s överklagande.

Dok.Id 417843

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsbor	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.vanersborgstingsratt.domstol.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

2. Mark- och miljödomstolen avslår B.B.O.s, E.T.s. och M.W.s överklagande.
-

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Arvika kommun beslutade den 24 september 2018 att anta detaljplan för ny högstadieskola – YY, YX samt del av XX. Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet för ny högstadieskola på kv. Hjorten och del av kv. Smeden. Planen syftar även till att pröva möjligheten till bostäder/kontor/centrumändamål inom resterande delar av kv. Smeden samtidigt som centralskolans kulturhistoriska värden värnas. Planen ska även möjliggöra för parkändamål som kan användas såväl för skolans behov som för allmänheten.

YRKANDEN M.M.

E-L.E.A. och **G.A.** har yrkat mark- och miljö-domstolen medelst laglighetsprövning prövar huruvida detaljplanen kan hamna i konflikt med tillämplig lagstiftning.

B.B.O., E.T. och **M.W.** har, så som det får förstås, yrkat att beslutet att anta detaljplanen ska upphävas.

B.B.O. har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Det blir en alltför stor inverkan på miljön med stora luftföroreningar på innerstan. Dessutom finns det många barn i området då det ligger ett dagis i närområdet. Det är en alltför liten plats för en skola som ska rymma 800-900 elever. Allt byggbuller och trafikchaos som kommer att fortgå i flera år innan det är färdigställt är negativt.

E.T. har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Arvikabor bor i en underbar naturskön kommun med gott om plats och de har stor frihet att välja en boplats där de trivs. Det har också varit möjligt för barnen att få undervisning inom rimligt avstånd från hemmet. Vad gäller Gunnarskog som exempel har situationen starkt försämrats. Tväruds skola lades ned trots starka protester och önskemål om egen friskola. Järvenskolans högstadium lades ned. Alla förskolor samlades i Stommen trots stora avstånd från hemmen och trots att förskolan inkräktade på lågstadiets lokaler vid Järvenskolan. Och nu vill de styrande politikerna och tjänstemännen i Arvika samla alla högstadieelever i en ny jätteskola för

upp till 900 elever trots att vi har två välfungerande högstadieskolor, Kyrkebyskolan, byggd 1993 och Järvenskolan, renoverad vid sekelskiftet men nu invaderad av mellanstadiet och lågstadiet.

Tretton trevånings träbyggnader, sammanbyggda i tre längor runt en liten innegård, placerade på toppen av kvarteret Hjorten, strax ovanför Centralskolan i Arvikas centrum, föreslås kunna inrymma 900 elever samt lärare och annan personal i en ny högstadieskola. Om brand med rökutveckling skulle uppstå på bottenvåningen i ett av de sammanbyggda husen, skulle elever och personal i de övre våningarna i samma byggnad infångas utan andra utvägar än balkonger och fönster. Brandlarm skulle gå och utrymning ske. Den lilla skolgården om 1400 kvadratmeter, skulle fyllas med elever och personal, kanske 800-900 personer och de skulle skyndsamt bege sig Per Anderssons gata österut eller västerut över trapporna mot Magasinsgatan eller söderut uppför trapporna till Centralskolans gård. Risk för fallolyckor i trapporna! Något ännu värre kunde hända! Mordbrand av en terrorist!

Beslutet om antagande av detaljplan för ny högstadieskola, YY, YX samt del av XX felaktigt på grund av:

1. Att samla så många människor i tätt sammanställda träbyggnader är en säkerhetsrisk!
2. Att samla så många människor på så litet utrymme, med så små rörelsemöjligheter och så små möjligheter till aktivitetsvariation är en hälsorisk, både fysiskt och psykiskt.
3. Eleverna har mycket små möjligheter att välja "inriktning" t.ex: dans, ishockey, friluftsliv, entreprenörskap, fotboll, teater m.m. som kan väljas om vii stället för en jätteskola har tre eller fyra högstadieskolor.
4. Många ängsliga och psykiskt labila elever känner sig otrygga i en jättestor skola med så många elever och lärare och övrig personal, samtidigt som deras motsatser (kaxiga elever) urartar och terroriserar de svagare.
5. Det finns fler nackdelar med en jätteskola mitt i stan t.ex. bilparkering för lärare.

M.W. har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Den trafikutredning som har gjorts är undermålig. Vid en dubblering av antalet elever, samt lika stor ökning av personal kommer trafiken att öka väsentligt men också ändra färdväg. I och med en flytt av skolans entré, jämfört med dagens placering,

kommer största delen av trafiken att förläggas till den norra delen av kvarteret dvs. Jakobsgatan. Stängs Per Anderssons gata av kommer ytterligare tryck att öka på intilliggande gator med större risker för olyckor, högre halter av miljöfarliga partiklar samt sämre framkomlighet. Att det är mycket barn i området och att det även finns ett dagis ett kvarter bort borde vara tungt vägande riskfaktorer. Miljön i området får en oproportionerlig kvot av fordon under stor del av dygnet. Ett hälsoproblem för alla i staden, men främst för ungdomarna på skolan, dagiset i kvarteret samt de boende i området. Detta bör vara en tungt vägande fråga som ska ges större vikt och mer tid för utredning innan beslut att omvandla ett parkområde till skola med kraftigt utökad trafik som en av konsekvenserna.

Att så kraftigt inskränka på den fria rörelseytan som elever bör ha kommer att få långtgående konsekvenser för barnens hälsa och välmående. Fetma, hjärta och kärlsjukdomar och stillasittande går snabbt ner i åldrarna. Att ändra detaljplanen bidrar till detta då man bebygger nuvarande idrottsområde. Unga vuxna/ barn vistas stor del av sin tid i skolan, med förorenad luft i kvarteret, och saknar naturlig rörelse vilket bidrar till ökade sjukvårdskostnader samt försämrad livskvalitet för berörda. Parkområdet behövs för att staden och nuvarande elever ska få en bättre utemiljö. Det finns alternativ till valet av placering som bättre tar tillvara på det viktigaste vi har, barnen och miljön.

DOMSKÄL

Av 13 kap. 8-13 §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL, med hänvisning till 42 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att ett beslut får överklagas av den som beslutet angår och om det har gått honom eller henne emot. För överklagande av ett beslut att anta eller ändra en detaljplan gäller härtill enligt 13 kap. 11 § PBL att ett sådant beslut får överklagas endast av den som före utgången av granskningstiden skriftligen har framfört synpunkter som inte har blivit tillgodosedda. Mark- och miljödomstolen har därför först att ta ställning till huruvida parterna är klagoberättigade. E-L.A. och G.A. har inte framfört några skriftliga synpunkter på detaljplanen före utgången av granskningstiden. De saknar därför klagorätt till mark- och miljödomstolen. Deras överklagande ska således avvisas.

Av 13 kap. 7 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, framgår att den myndighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta en detaljplan endast ska pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna. Om myndigheten vid prövningen finner att beslutet strider mot en rättsregel, ska beslutet upphävas i sin helhet. Annars ska beslutet fastställas i sin helhet.

Det är således kommunen, som inom vida ramar, har att avgöra hur bebyggelsemiljön ska utformas i kommunen. Stor vikt bör tillmätas de lämplighetsbedömningar kommunen företagit. Den materiella prövningen av ett överklagande stannar i många fall vid en prövning av om ett överklagat kommunalt beslut att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som de materiella reglerna ger kommunen. Det är framförallt om en kommun i sin bedömning gjort en felaktig avvägning mellan motstående enskilda intressen eller motstående enskilda och allmänna intressen eller om kommunen förfarit formellt felaktigt vid handläggningen av planärendet som ett upphävande av detaljplanebeslutet blir aktuellt (se prop. 2009/10:215 s. 88 samt Mark- och miljööverdomstolens dom MÖD 2014:12). Prövningen avser inte om kommunen valt den mest optimala lösningen utan endast om den valda lösningen uppfyller lagens krav.

Vad gäller frågan om planen tillåter bebyggelse som är olämplig för människors hälsa pga. ökad trafik och ökade utsläpp konstaterar mark- och miljödomstolen att länsstyrelsen, som enligt 11 kap. 10 § PBL särskilt ska bevaka dessa frågor, inte har tagit upp planen till prövning. Mark- och miljödomstolen bedömer inte heller att planen medger en bebyggelse som strider mot det regelverk som gäller ifråga om skyddet för människors hälsa. Skäl att upphäva planen på denna grund finns således inte.

Klagandena har invänt mot den förväntade trafiksituationen inom detaljplaneområdet och att den trafikutredning som har gjorts är undermålig. Det framgår av planbe-

skrivningen att som underlag för planen har en trafikutredning tagits fram; Trafikutredning, Kv. Hjorten genomförd av SWECO 2018-03-09 reviderad 2018-06-25. Slutsatsen i utredningen är att planförslaget kommer att öka trafikalsteringen i området. Det konstateras att för att förbättra trafiksäkerheten och tillgängligheten i skolan bör gång- och cykelvägar från väst, norr och öster förbättras. Effekten av att öka tillgängligheten via gång- och cykelvägar kan enligt utredningen leda till minskad biltrafik i området.

Mark- och miljödomstolen finner sammantaget inte skäl att ifrågasätta trafikutredningens slutsatser. Med avseende på trafik så bedömer domstolen att planen fått en godtagbar utformning.

Domstolen bedömer sammanfattningsvis att Arvika kommuns avvägning mellan enskilda och allmänna intressen ligger inom ramen för det handlingsutrymme som PBL ger kommunen. Vid angivna förhållanden och då det inte heller i övrigt föreligger någon omständighet som bör medföra att detaljplanen upphävs finner mark- och miljödomstolen att B.B.O.s, E.T.s. och M.W.s överklaganden ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 11 december 2018

Göran Stenman

Martin Kvarnbäck

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Göran Stenman, ordförande, och tekniska rådet Martin Kvarnbäck. Föredragande har varit beredningsjuristen Sandra Persson.

- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.